

BİR ŞEHİT BÜYÜKELÇİ'NİN ARDINDAN: GALİP BALKAR

Mustafa İsen

Hayatımızın belli bir aşamasında yaşadığımız ama sonrasında zamanın sisli perdeleri arasına saklanmış anılarımız bazen beklenmedik hatırlatıcı unsurlarla birden karşımıza çıkarlar. Benim için bu hatırlatıcı rolü son günlerde bir kitap üstlendi: *Hariciyenin Yıldızı Şehit Büyükelçi Galip Balkar*, kitabı.

Sözünü ettiğim kitapla karşılaşmak beni epey eskilere götürdü, 1981-1983 yılları arasında görev yaptığım Yugoslavya'ya. Sözünü ettiğim dönemde Belgrad Üniversitesi Filoloji Fakültesi Doğu Dilleri ve Edebiyatları Bölümünde öğretim elemanı olarak görev yapıyordum. Bu görevlendirme ülkemiz ile bazı devletler arasında yapılan ikili anlaşmalara göre yapılıyordu ve görevlendirilen elemanlar Büyükelçiliğe bağlı olarak çalışıyorlardı. Çalıştığım süre içinde iki büyükelçi ile görev yaptık. İlki ile mesaimiz kısa süreyleydi. İkincisi Galip Balkar (1936-11.3.1983), genç bir büyükelçi idi ve Belgrad, büyükelçi olarak ilk görev yeri idi. Hayatım boyunca değişik çevrelerden çok sayıda insan tanıma fırsatım oldu. Galip Bey, bilgisi, duruşu, insan ilişkileri, hatta fiziği ile çok farklı biriydi. Sonraki yıllarda Dışişleri çevrelerinin de ona nasıl hayranlıkla baktıklarına tanık oldum. Zaman zaman, benim o zamanki genç hâlime bakmadan, makamına davet eder, fakültede ve ülkede olan bitene dair benimle sohbet ederdi. Bu doğru bir yaklaşımdı çünkü ben toplumun içinde yaşıyordum ve gözlemlerim Büyükelçilik duvarlarının içinden görünemeyecek zenginlikteydi. İnsanın çalıştığı amirlerinin gerektiğinde kendisine sahip çıkabileceği duygusu için

de olması çok önemlidir. Bu da ancak darda kalınca anlaşılacak bir durumdur. Galip Bey'le böyle bir örnek yaşadım. Bir ara Türkiye'de çalıştığım üniversite tarafından küçük bir bürokratik işlemin yerine getirilmemiş olması dolayısıyla ile görev sürem uzatılmaması gündeme gelmişti. Durumu öğrenince YÖK Başkanı'nı arayıp görevime devam etmemi sağlamış. Hakkımda neler söylediğini bilmiyorum ama buradaki görevimi tamamlayıp ülkeme dönünce ilgili üniversitenin rektör yardımcısı beni makamına çağırıyor ve içeri girer girmez de "Şu meşhur Mustafa İsen'i bir de biz tanıyalım bakalım." diyerek söze girdi.

Galip Balkar 1936'da İstanbul'da doğdu. Ted Kolejini ve Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesini bitirdi. Aile geleneğinde var olan diploması mesleğini tercih ederek 1959 yılında Dışişleri Bakanlığına girdi. Burada adım adım yükselerek

Bakanlığın en seçkin makamlarında görev yaptı. Cumhurbaşkanlığı Özel Kalem Müdürlüğü bunlar arasındadır. 1969'da Londra Büyükelçiliği Başkâtipliğine atandı ve buradaki görevi sırasında Büyükelçilik Müsteşarlığına terfi etti. Merkezde Müşterek Güvenlik Dairesinde Genel Müdür Yardımcılığı ve Daire Reis Vekilliği görevlerinde bulunduktan sonra Türkiye'nin NATO nezdindeki Daimi Temsilciliğine bu kez Birinci Müsteşar olarak atandı. Buradan Ekim 1981'de Yugoslavya nezdinde Türkiye Büyükelçisi olarak Belgrad'a tayin edildi.

Böylece ben de kendisiyle tanışma imkânı elde ettim. Galip Bey ile bütün büyükelçilik tam bir ahenk içinde görev yapmaktaydı. O yıllarda Yugoslavya Türkiye arasındaki ilişkiler de sorunsuz denebilecek bir konumda seyrediyordu. Ta ki o meşum gün gelip çattıncaya kadar.

Mart ayı içinde her günkü mutlak çalışma düzeni çerçevesinde fakülteye geldim. Statü olarak Büyükelçiliğe bağlı çalıştığımız için sıklıkla buraya uğradım. Fakültede iken Ermeni teröristler tarafından Büyükelçimize bir suikast düzenlendiğini öğrenip Büyükelçiliğe koştum. 9 Mart 1983 tarihinde, yerel saatle 11.00 sıralarında, Dışişleri Bakanlığındaki görüşmesine gitmek üzere ayrıldığı Büyükelçilik binasının 400 metre kadar ilerisinde, otomobili kır-

mızı ışıktaki durduğu sırada, Büyükelçiye suikast gerçekleştirilmişti. Silahlı iki Ermeni teröristin saldırısı sonucunda ağır yaralanan Büyükelçi iki gün sonra vefat etti. 14 Mart'ta Belgrad'da düzenlenen cenaze merasimi sonrasında naaşını, askerî havaalanından Yugoslav hükümetinin tahsis ettiği uçakla Ankara'ya gönderdik. Şimdi Cebeci Mezarlığı'ndaki Dışişleri Şehitliği'nde yatıyor.

Bu üzücü hadisenin üzerinden kırk yıl geçtikten sonra Belgrad Büyükelçiliğine tayin edilen hayrülhaleflerinden Büyükelçi Tanju Bilgiç, Galip Bey'in durumuyla yakinen ilgilenecek önce Büyükelçilik makamında onun hatırasını yaşatacak bir köşe hazırlatmış. Bununla yetinmeyerek etkilendiği bu seçkin şahsiyetin daha geniş kitleler tarafından bilinmesini ve onun unutulmamasına sağlamak için bir kitap yazmaya karar vermiş. İşte bu niyet uzun bir çabanın sonucunda *Hariciyenin Yıldızı Şehit Büyükelçi Galip Balkar* adlı kitaba dönüşmüş. Böylece bu çok değerli ismi Türkiye'nin bir daha gündemine taşımış. Bilgiç, "Önsöz"de âdeta kaderi gibi gördüğü Galip Balkar adıyla kendi hayatı arasındaki ilişkileri ele alıp kitabın nasıl doğduğunun hikâyesini bizlerle paylaşıyor. Şu ifadeler yazarın: "Bu çalışmayı, hem Büyükelçi Balkar'ın diplomatik faaliyetlerini ve bazı Yugoslavların kahramanlıklarının kayda geçirilmesi hem de Galip Balkar'ın hatırasını unutmamak ve unutturmamak için kaleme aldım."

